

RAZRED:

I. – IV. razred gimnazija / srednjih škola

NASTAVNA JEDINICA:

Kršćanska obitelj: izazovi i poteškoće u postmodernom društvu

I. DIDAKTIČKO-METODIČKA ARTIKULACIJA NASTAVNOG SATA

- Meditativni početak
- Motivacija
- Najava teme
- Kratko izlaganje
- Stvaranje problemske situacije i rješavanje problema (rad u skupinama ili debata)
- Priopćivanje rezultata rada
- Sinteza
- Aktualizacija
- Zadavanje domaćeg uratka (prijedlozi)
- Molitveni završetak

III. TIJEK NASTAVNOG SATA

1. Meditativni početak

Naše srce ne može ustrajati u ljubavi prema čovječanstvu, ako nema ljudi koje ono ljubi.

(Friedrich Holderlin)

Cilj:

Razumijevanje važnosti obitelji (integrirani pristup)

Zadatci:

Obrazovni (kognitivni)
navesti i objasniti temeljna obilježja (kršćanske) obitelji
Funkcionalni (konativni)
kritički protumačiti izazove i poteškoće (kršćanske) obitelji u postmodernom društvu
preispitati vlastiti odnos i ponašanje u obitelji
Odgojni (afektivni)
promicati vrijednote obitelji

Ključni pojmovi:

obitelj, odgoj, post-moderno društvo, razvoj, socijalizacija, kršč. vrijednote.

Metodički sustav:

Kombinirani (kombinacija predavačko-heurističkog, problemsko-stvaralačkog i korelacijsko-integracijskog metodičkog sustava).

Metodički postupci:

problemsko izlaganje, heuristički razgovor, istraživanje teme i rješavanje problema.

Nastavne metode:

metoda razgovora, usmenog izlaganja, čitanja i rada na tekstu, stvaralačkog izražavanja i pisanja, te metoda slušanja.

Oblici rada

(sociološki): individualni, frontalni, u paru i skupni.

Mediji komuniciranja:

literarno-likovni predložak (motivacija), radni listovi za učenike (preciziranje i rješavanje problema), hamer papir, ljepilo i škare (aktualizacija), CD player i CD (molitveni završetak).

Korelacije s ostalim predmetima:

psihologija, sociologija, pedagogija (moralni odgoj – sat razrednika).

2. Motivacija

Motivacija se temelji na literarno-likovnom predlošku i poticajnom razgovoru s učenicima.

Motivaciju započnite izjavom kako čovjek ne može živjeti bez ljubavi (Ivan Pavao II. u enciklici Redemptor hominis), a potom na ploču nacrtajte srce i zamolite učenike da nacrtaju isto. Objasnite im kako je srce simbol ljubavi i privrženosti i pitajte ih koji su oblik ljubavi najprije primili i upoznali. Očekivani odgovor je roditeljska ljubav. Tada zatražite od učenika da u srce upišu osjećaje koje vežu uz pojam roditelji i obitelj, a potom i poruku koju su im posredovali roditelji, a «urezala» im se u srce.

Slijedi čitanje teksta Umberta de Vanne:

Obitelj je za tebe važno afektivno uporište, oslonac kojega se ne bi smio olako odreći. Upravo činjenica da tu možeš reći sve što ti dođe na pamet, gluposti i optužbe, a ipak ne biti odbačen, najbolje svjedoči da tvoji roditelji pružaju bezuvjetnu i posvemašnju ljubav...

Potom pitajte učenike:

Što je za vas obitelj?

Navedite neka razmišljanja, stavove i vrijednote koje zastupa i promiče vaša obitelj!

Razlikujete li se u njima i jesu li oni izvor sukoba? Zašto?

3. Najava teme

Nakon motivacije slijedi najava teme: Današnja tema je kršćanska obitelj - izazovi i poteškoće s kojima se susreće u postmodernom društvu. Naslov napišite na ploču.

Tema je aktualna i prigodna: 2011. godina posvećena je obitelji, a 5. lipnja 2011. u apostolski posjet dolazi nam papa Benedikt XVI. koji će misnim slavljem u Zagrebu s obiteljima proslaviti Nacionalni susret hrvatskih obitelji.

4. Kratko izlaganje (svaki nastavnik može prema vlastitom nahođenju sadržajno prilagoditi izlaganje)

Izlaganje možete započeti s definiranjem pojma obitelji. Odaberite i objasnite jednu ili dvije od navedenih definicija.

Obitelj je:

- skupina ljudi u braku, krvnom srodstvu, usvajanju i međusobnom zajedništvu ljubavi i uzajamnosti

- najprirodniji prostor učenja društvenog ponašanja u kojem se uče prva znanja društvenih krjeposti, koje su duša života i razvoja samoga društva
- izvorna stanica društvenog života
- mjesto gdje niču prvi osmjesi

U obitelji se čovjek rađa i u njoj započinje proces njegovog ljudskog razvoja i oblikovanja. Temeljna svrha obiteljskog odgoja je razvoj i izgrađivanje sposobnog, čestitog, marljivog i uljudnog čovjeka.

Katekizam Katoličke crkve ističe da su brak i obitelj usmjereni na dobro supružnika te rađanju i odgajanju djece. Kršćanska obitelj je zajednica vjere, nade i ljubavi u kojoj svi članovi imaju jednako dostojanstvo.

Međunarodna komparativna studija o roditeljskom poimanju i doživljavanju vrijednosti provedena u zemljama Europe ukazuje kako roditelji u Republici Hrvatskoj žele da im dijete bude dobar čovjek, žele mu pomoći u životu i naučiti ga realno shvaćati i doživljavati svijet.

Za normalan razvoj djeteta potrebni su određeni preduvjeti: psihička, socijalna i moralna zrelost roditelja; skladni obiteljski odnosi; prikladan položaj djeteta u obitelji i ekonomska sigurnost. Uloga majke i oca u odgoju djeteta međusobno su povezane i komplementarne. Obitelj je prva škola emocionalnog učenja. Emocionalne veze stvorene u obitelji traju cijeloga života i prototip su svih drugih socijalnih odnosa. Istraživanja dokazuju kako pozitivne aktivnosti unutar obitelji utječu na unutarobiteljsku povezanost, manji broj konflikata, pozitivne emocije i demokratičan stav prema drugim ljudima. Djeca čiji roditelji imaju razvijene emocionalne vještine i dosljedni su u odgoju boljeg su zdravlja, postižu bolji školski uspjeh, imaju više prijatelja i manje poteškoća u ponašanju. Od muške djece očekuje se kontrola emocija, nezavisnost i asertivno ponašanje, a od ženske obazrivost i osjećajnost. Moralnost se razvija iz empatije – sposobnosti da prepoznamo, razumijemo i uvažavamo osjećaje drugih ljudi, a najprije se uči kroz emocionalne interakcije između djeteta i roditelja. Poteškoće u obitelji proizlaze iz oskudne komunikacije s roditeljima.

Emocionalni, socijalni i moralni razvoj integralno su povezani s oblikovanjem identiteta čije središte razvoja je u razdoblju adolescencije. Kriza moralnosti i napuknuta ili raspadnuta ljestvica vrijednota zahvaća sve kanale socijalizacije i pojačava socijalnopsihološke probleme obitelji i djece, osobito adolescenata. Primjerice pušenje cigareta, zloraba alkohola (kasnije životni stil odraslih), vožnja u pijanom stanju i promiskuitetno ponašanje su odgojni, zdravstveno-kompromitirajući i socijalni problemi. Skupina vršnjaka, krucijalna za razvoj identiteta i intimnosti, može razvijati i utjecati na socijalno poželjno, ali i nepoželjno ponašanje. Natjecateljski duh društvenog ozračja, nekontrolirani utjecaj medija i zarobljenost u slobodnom vremenu pospješuje rizične situacije, a potrošački duh usmjerava mlade na fragmentarnost, kompetitivnost i površnost, naglašavajući profano, progresivno društvo i gušeći religiozni senzibilitet.

Obiteljski i sociokulturni kontekst trećeg tisućljeća obilježen je nestabilnošću, nesigurnošću, religioznim sinkretizmom i duhovnom prazninom. Zatvaranje u sebe i zanemarivanje drugih je, ističu sociolozi, najpodmuklija bolest postmodernog društva. Obiteljski odgoj i kršćansko djelovanje treba biti usmjereno na odnos koji uosobljuje i solidarnost koja angažira. Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* ističe da svi oni koji imaju neki utjecaj na zajednice i socijalne skupine trebaju učinkovito doprinositi promicanju dostojanstva braka i obitelji.

Radni list Suvremena kršćanska obitelj i Obitelj, odgoj i prava djece primjereno su učenicima I. i II. razreda, dok su radni list Obitelj i mladi u postmodernom društvu i Moralna izobličenja obiteljskog života primjereno učenicima III. i IV. razreda. Predviđeno vrijeme rada je oko 15 minuta. Nakon 10 minuta upozorite ih kako za rad imaju još oko 5 minuta vremena. Radni list neka ispuni voditelj skupine kojega će odabrati članovi skupine.

Alternativna mogućnost: na temelju dijelova izlaganja ili nekog od radnih listova umjesto rada u skupinama možete provesti debatu.

5. Stvaranje problemske situacije i rješavanje problema

Zamolite učenike da se podijele u nekoliko jednakih skupina i podijelite im zadatke (radne listove).

Cilj: Objasnite im kako će zajedničkim (i kreativnim) istraživanjem upoznati i kritički protumačiti izazove i poteškoće s kojima se susreću (kršćanske) obitelji u postmodernom društvu i preispitati vlastiti odnos i ponašanje unutar obitelji.

Skupina 1: Suvremena kršćanska obitelj

1. Živimo u vremenu kada se u obiteljskoj strukturi, dinamici i interakcijama unutar obitelji zbivaju mnogobrojne promjene.

a) Kako biste ih otkrili, zajednički dopunite tablicu !

Temeljne funkcije obitelji	Moderna obitelj	Suvremena kršćanska obitelj
STRUKTURA OBITELJI	otac i majka; jednoroditeljske obitelji	
VELIČINA OBITELJI	obitelji bez djece; otac, majka i jedno/dvoje djece; jednoroditeljske obitelji	
ODGOJNA FUNKCIJA	tendencija prebacivanja odgojne funkcije na druge osobe i/ili institucije	
STIL ODGOJA	autoritativni ili autoritarni permisivni situacijski	
SOCIJALIZACIJA	uglavnom se odvija izvan obitelji u kojoj prevladava privat. etos	
SLOBODNO VRIJEME	provodi se izvan obitelji, najčešće bez nadzora roditelja	
EKONOM. SIGURNOSTI	zaposlena oba ili jedan roditelj; nezaposleni	

b) Prokomentirajte i navedite sličnosti i razlike između modernih obitelji i suvremene kršćanske obitelji:

sličnosti:

razlike:

2. Obitelj se mijenja, ali ostaje zajednica koju veže ljubav, međusobna briga i pomaganje. Četvrta Božja zapovijed, kako tumači KKC, izričito se obraća djeci u pogledu odnosa s ocem i majkom, ali se tiče i odnosa među članovima obitelji. Kršćanska obitelj je zajedništvo osoba, znak i slika zajedništva Oca, Sina i Duha Svetoga.

Pročitajte i dopunite dužnosti djece i dužnosti roditelja prema Katekizmu Katoličke Crkve (ili 90. i 102. stranici udžbenika Životom darovani).

Dužnosti djece (KKC br. 2214-2220)	Dužnosti roditelja (KKC br. 2221-2231)
■ poštovanje roditelja ■ poslušnost ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	■ odgoj i duhovno oblikovanje djece ■ poštovanje osobnosti djeteta ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

U kratkom plenarnom izvješću o radu skupine navedite temeljne karakteristike suvremene kršćanske obitelji, dužnosti djece i roditelja prema KKC-u te zajedničke poteškoće na koje nailazite u ispunjavanju tih dužnosti i obiteljskom odgoju.

Skupina 2: Obitelj, odgoj i prava djece

1. Odgoj je proces formiranja čovjeka, izgrađivanja i oblikovanja ljudskog bića, a odgojno djelovanje temelji se na prihvatanju i poštovanju drugoga kao drugačijeg, samosvjesnog slobodnog bića.

a) Kako doživljavate i razumijete navedene tvrdnje?

b) Roditelji su prvi i najvažniji odgojitelji svoje djece.

Zajedničkim usaglašavanjem nastavite niz od 10 važnih savjeta za roditelje u odgoju djece!

1.	Svojemu djetetu svakodnevno posvetite vrijeme.
2.	Postavite djetetu jasne granice i slijedite ih s ljubavlju.

3.	Slušanje srcem jedan je od najvećih izraza ljubavi koje svom djetetu možete darovati.
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	Ne uspoređujte dijete s drugom djecom, osobito ne s braćom i sestrama.
10.	Odgajajte dijete tako da i njegovo i vaše dostojanstvo ostanu sačuvani.

2. Djeca se rađaju s temeljnim slobodama i pravima, a mnoga od njih su nažalost ugrožena. Konvencija o pravima djeteta je međunarodni pravni dokument iz 1989. godine, a Republika Hrvatska potpisala ju je 08. listopada 1991. i time se obvezala aktivno sudjelovati u promicanju, poštovanju i zaštiti dječjih prava. Obuhvaća 54 prava djeteta, a možemo ih podijeliti na prava opstanka, prava razvoja, prava zaštite i prava sudjelovanja.

Razmislite, a potom (na poledini ili drugom listu) nacrtajte simbole koji prema vašem mišljenju najbolje prikazuju četiri navedene kategorije prava djeteta.

Koja se od 54 prava iz Konvencije najčešće krše u vašem okruženju?

3. Papa Ivan Pavao II. je u apostolskoj pobudnici Familiaris consortio istaknuo da bi kršćanske obitelji trebale s većom spremnošću preuzimati brigu o usvajanju napuštene djece, kako bi u toplom obiteljskom ozračju mogla iskusiti brižnu i očinsku Božju ljubav u svjedočanstvu kršćanskih roditelja... i živjeti spokojno. Što mislite zašto je u Hrvatskoj broj udomitelja / usvajatelja još uvijek zanemariv? Na koje sve načine bi se vjernici i Crkva trebali angažirati kako bi djeca bez roditeljske skrbi ostvarila jedno od svojih temeljnih prava – pravo na obitelj ?

U kratkom plenarnom izvješću o radu skupine definirajte što je odgoj, objasnite zašto je teško odgajati, na koji način možemo pomoći djeci i mladima u ostvarivanju prava iz Konvencije i koja od njih se najčešće krše u vašem okruženju.

Skupina 3: Obitelj i mladi u postmodernom društvu

1. Evanđelisti Matej i Luka donose Isusovu prispodobu o kući na stijeni i kuću na pijesku. Kuća izgrađena na stijeni može izdržati nedaće, a od kuće na pijesku ostaje samo ruševina. Što čini temelje stabilnosti u obitelji, a što ih ugrožava? Objasnite zašto je obitelj temeljna stanica društvenoga života!

2. Osim odgojnog stila roditelja, na postignuća djece i mladih značajno utječu oblik školovanja i mediji koji su postali alter ego Google generacije i u kojima često prevladavaju loši sadržaji.

Pročitajte odabrane članke iz časopisa za mlade (u Prilogu), analizirajte ih i odgovorite:

- Kojim temama se bave?
- Koje vrijednosti nameću?
- Kako prikazuju svijet i život?
- Koliko su u raskoraku između biti i imati?
- Kako se odnose prema tradicionalnim odgojnim vrijednostima?

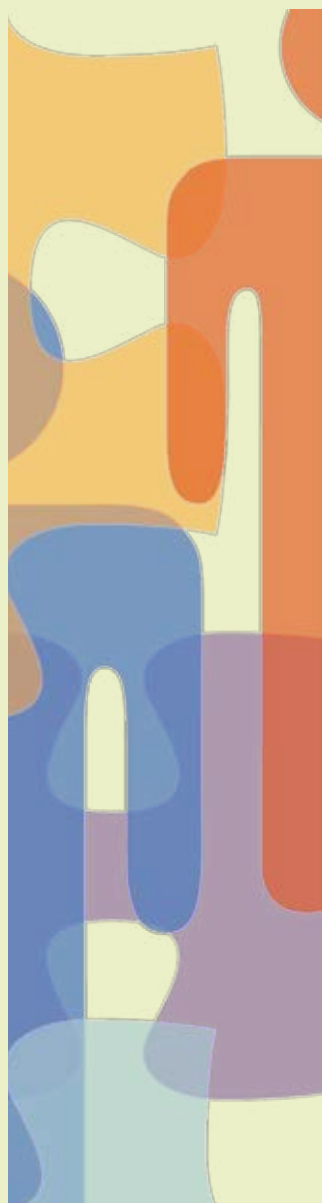
3. a) Objasnite kako nerealna predodžba svijeta i čovjeka, uz napuknutu ljestvicu vrijednota koje proklamiraju mediji, otežava razvoj identiteta i odgovornosti djece i mladeži.

b) Mlade generacije sve češće obolijevaju od projektne paralize, koja ukazuje na nedostatke i opseg odgojnih intervencija odgojnih institucija. Napravite popis prijedloga kojima bi roditelji i Crkva mogli poticati bolji razvoj i napredovanje djece!

Načini poticanja razvoja i napredovanja djece RODITELJI	Načini poticanja razvoja i napredovanja djece CRKVA
■ provoditi više vremena s djecom ■ zajednički voditi različite diskusije ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ ■ organizirati radionice o odgoju djece ■ osmisliti različite duhovne aktivnosti na kojima mogu sudjelovati roditelji i djeca ■

U kratkom plenarnom izvješću o radu skupine objasnite zašto je stabilnost obitelji važna za razvoj i socijalizaciju djeteta, što ih otežava i na koji način roditelji i Crkva mogu poboljšati načine poticanja i razvoja napredovanja djece i mladeži.

Prilog uz 2. zadatak u skupini 3:
Obitelj i mladi u postmodernom društvu

RAZUZDANA MILEY

Miley se nedavno jako dobro zabavila na proslavi svog 18. rođendana. Bila je okružena nekolicinom prijatelja, a jednog od njih, koji je snimio video objavljen u američkim medijima, Miley je podsjećao na Liama Hemswortha. Liam je bivši dečko s kojim je nedavno prekinula, a odmah potom započela je vezu s mladim kanadskim seksepilnim glumcem Avanom Jogijem. Tulum na kojemu se Miley dobro provela začinili su travom... Miley je prije nešto više od godinu dana odlučila da ne želi više biti slatkica poput Hannah Montane. Odlučila je da se želi baviti i glazbom te promijeniti svoj imiž i postati seksepilnija. Od tada je uhvaćena kako se opija, odijeva oskudnu odjeću i koketira s dečkima... (Teen magazin, broj 1, siječanj 2011).

Evo super prilike za cure i dečke koji vole mrak mobitele. HTC Wildfire Smartphone idealan je za ljubitelje društvenih mreža i za obožavatelje touch screen sučelja. Ima kameru od 5 megapiksela, videozapis autofokus, LED, MP3, polifone, mid, spikerfon, fm radioprijemnik s RDS-om, WMA, WAV.

TUKI BRANDO

... 20-godišnji unuk glumačke legende Marlona Branda, malo po malo gradi svoje ime u manekenskom svijetu. Zgodni unuk već je neko vrijeme zaštitno lice Versaceove muške kolekcije, a idući mjesec bi se u svjetskim magazinima trebala pojaviti promidžbena kampanja s njegovim licem za satove TechnoMarine. Jednostavna kampanja, u kojoj Tuki Brando ima sat umjesto poveza za oko, ostavlja snažan dojam zbog njegovog intenzivnog pogleda, koji je dobar podsjetnik na njegovog djeda Marlona, no ne želi krenuti njegovim stopama. Želi stvoriti svoj put i fokusirao se na karijeru u medicini, piše u službenom priopćenju tvrtke TecnoMarine. (Preuzeto s mrežne stranice časopisa Gloria, 27. travnja 2011.).

Savjeti za žene o napredovanju u karijeri: ne umanjujte važnost svojih postignuća
 Prošlo je vrijeme kada se smatralo da žena treba biti skrušena, smjerna i skromna! Pogotovo to vrijedi za posao. Vi očekujete da vas šef stalno budno promatra i primjećuje vaš trud, ali ponekad je on jednostavno prezauzet za to. Zato mu morate sami pokazati koliko vrijedno i naporno radite. Nemojte čekati da zaslužena nagrada stigne sama, nego je sami zgrabite. Zašto ne biste uputili e-mail sljedećeg sadržaja: „Sinoć sam ostala u uredu do 23 sata, ali je vrijedilo jer je posao uspješno obavljen.“ Možda vašem pretpostavljenom „otvorite“ oči pa time i ubrzate svoj put prema napredovanju. (Savjet s mrežne stranice časopisa Cosmopolitan).
 Skupina 4: Moralna izobličenja obiteljskog života

1. Živimo u svijetu i vremenu u kojem se susreću i sukobljavaju mnoge vrijednosti, stoga se čini da je danas odgajati, kao i biti dijete, teže nego ikada prije. Zašto? Zajednički usuglasite, napišite i obrazložite nekoliko razloga koji potvrđuju navedenu tvrdnju!

Teškoće roditelja:

Teškoće adolescenata:

2. Evanđelist Luka donosi Isusovu prispodobu o izgubljenom sinu. Objasnite njen religiozni (kroz vlastiti odnos prema Bogu) i sadržaj iz svakodnevnog života (kroz najčešće izvore, posljedice i načine rješavanja sukoba u obitelji).

Religiozni sadržaj prispodobe - odnos prema Bogu	Sadržaj iz svakodnevnog života - izvori, posljedice i načini rješavanja sukoba
■ ■ kršenje (Božjih) zapovijedi ■ deklarativna i prigodna religioznost ■ ■ ■ pouzdanje u Božju ljubav ■ ■ ■ ■ ■ ■	■ ■ nezrelo ponašanje ■ materijalizam i hedonizam ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

3. U razdoblju postmoderne polako se gube temeljna kršćanska obilježja s obzirom na Boga i čovjeka, a obitelj prestaje biti kućno ognjište Crkve. Gube se međusobna komunikacija i zajedništvo. Vладаju konzumizam i hedonizam.

Papa Pavao VI. je u enciklici *Populorum progressio* istaknuo da težnja «imati» postaje zaprekom rasta ljudskog bića i dovodi do moralne praznine. Zbog iste težnje mnogi roditelji zanemaruju odgoj djece i obiteljsko zajedništvo, uz nesagledive posljedice poput emocionalnih oštećenja, poremećaja u ponašanju i razvoja bolesti ovisnosti.

Razvijte diskusiju i objasnite zašto!

U kratkom plenarnom izvješću o radu skupine navedite temeljne karakteristike suvremene obitelji i razloge koji otežavaju odgoj i odgojne poteškoće s kojima se susreću. Objasnite zašto je religioznost u kršćanskim obiteljima u pozitivnoj povezanosti s ishodima odgoja.

6. Priopćivanje rezultata rada

Voditelj svake skupine treba podnijeti kratko, dvominutno izvješće o radu skupine: prezentirati temu/problem kojim su se bavili i zaključke. Prijedlog za sadržajno podnošenje izvješća nalazi se na kraju svakog radnog lista. Ako je više skupina imalo isti problem, dovoljno je da sadržajno dopune podnositelja prethodnog izvješća onime što nije rečeno ili je kod njih bilo drugačije.

Priopćeni rezultati rada učenika ujedno čine i sintezu nastavnog sata

7. Sinteza – za one koji su umjesto rada u skupinama imali debatu (svaki nastavnik sadržajno može prilagoditi sintezu i podijeliti je učenicima u pisanom obliku)

U obitelji se čovjek rađa i u njoj započinje proces njegovog ljudskog razvoja i oblikovanja. Obitelj je prva škola emocionalnog učenja, a emocionalne veze stvorene u obitelji traju cijeloga života i prototip su svih drugih socijalnih odnosa. Kršćanska obitelj je zajednica vjere, nade i ljubavi u kojoj svi članovi imaju jednako dostojanstvo. Obiteljski odgoj i kršćansko djelovanje trebaju biti usmjereni na «odnos koji uosobljuje» i «solidarnost koja angažira». Obiteljski i sociokulturni kontekst trećeg tisućljeća obilježen je nestabilnošću, nesigurnošću, religioznim sinkretizmom i duhovnom prazninom. Svojim kršćanskim životom i djelovanjem trebamo promicati kršćanske vrjednote, među kojima su i dostojanstvo braka i obitelji, kako bi nadvladali izazove i poteškoće postmodernog društva i vremena.

8. Aktualizacija

Zamolite učenike da se podijele u parove, a potom u nekoliko rečenica napišu svoja anonimna razmišljanja o vlastitom doprinosu u izgradnji obiteljskih odnosa i kršćanskih vrjednota u obitelji. Što mogu učiniti? Postoje li zapreke? Ako da, u čemu ih vide?

Vi za to vrijeme, na pano ili drugo vidljivo mjesto u učionici, postavite veliki hamer papir s naslovom Doprinosi u izgradnji obiteljskih odnosa. Kada završe, zamolite učenike da svoje uratke zalijepe na hamer papir.

9. Zadavanje domaćeg uratka – prijedlozi

Učenici mogu napraviti portfolio na temu Poteškoće i problemi suvremene obitelji u postmodernom društvu. U portfoliou kroz različite članke, objašnjenja stručnjaka različitih profila, kratke prikaze istraživanja i fotogovor trebaju prikazati glavna obilježja mladih u postmodernom društvu, poteškoće u odgoju zbog napukle ljestvice vrjednota, obiteljsko i vjersko ozračje, probleme zanemarivanja i zlostavljanja djece i mladih itd.

Učenici mogu napraviti novinski članak (za Razredne ili Zidne novine, Školski list ili Kutak za roditelje) na temu Biti roditelj adolescenta jednako je teško životno iskustvo kao i biti adolescent. U članku trebaju istaknuti glavna obilježja razvoja adolescenata, intervjuirati nekoliko roditelja, a potom analizirati sličnosti i razlike u odgojnim stilovima, komunikaciji, poteškoćama i svakodnevnim problemima s kojima se susreću. Prije intervjua neka sastave listu pitanja i dvije odgojne dileme koje trebaju riješiti (npr. zabrana pušenja, konzumacija alkohola, pretjerano telefoniranje ili korištenje interneta, vrijeme izlazaka, školski neuspjeh, maloljetnička trudnoća, problem ovisnosti itd).

Prijedlog izvanučioničke aktivnosti: posjetite Dom za nezbrinutu djecu.

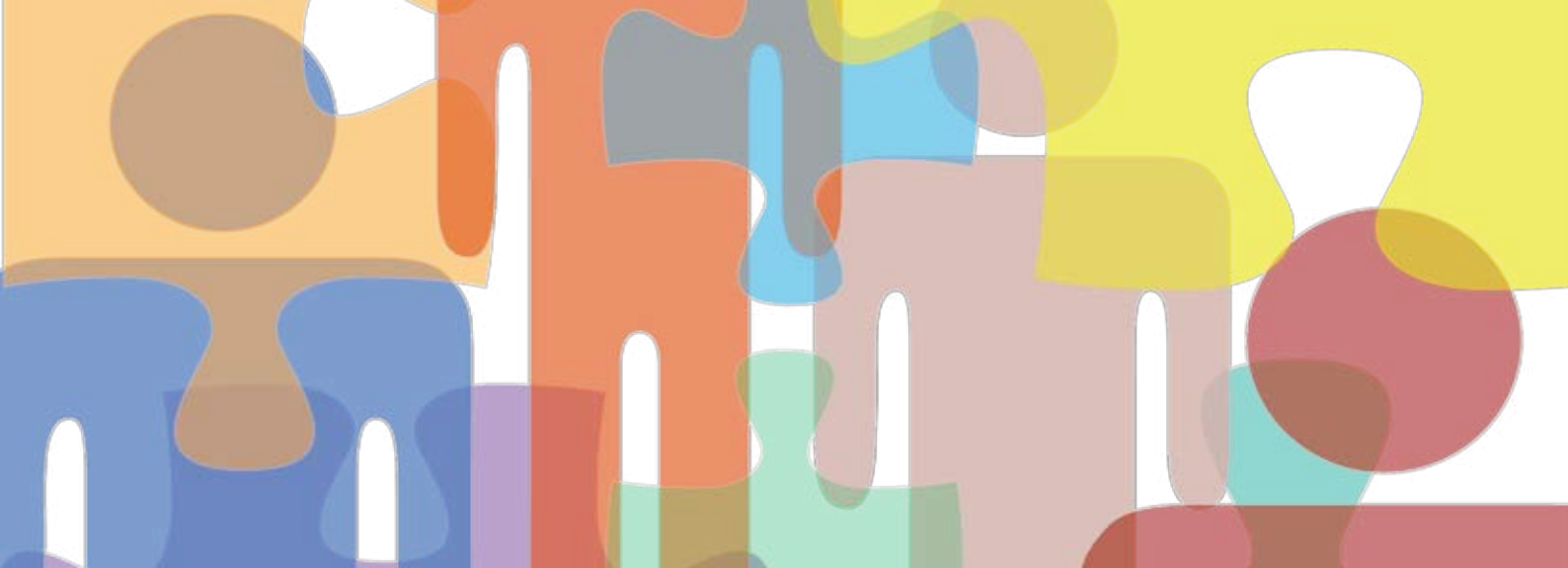
10. Molitveni završetak

Za molitveni završetak, zajednički okupljeni, izmolite Molitvu za obitelj. Nekoliko primjeraka molitve podijelite učenicima kako bi je svi zajedno mogli moliti. Tijekom molitve možete pustiti prikladnu instrumentalnu glazbenu podlogu.

Gospodine Bože, izvore života i ljubavi,
blagoslivljamo te i zahvaljujemo ti što si
darom svoga Sina posvetio zajedništvo obitelji.
Radujući se dolasku pape Benedikta
u našu hrvatsku domovinu, povjeravamo ti:
roditelje i djecu, djedove i bake, mladiće i djevojke.

Molimo te da našim obiteljima daješ snagu
za velikodušno prihvaćanje dara života.
Obiteljske domove ispuni svojim Duhom,
da budu mjesta molitve i kršćanskih kreposti,
uzajamnoga poštivanja, nesebičnosti i opraštanja,
te osjetljivosti za potrebe bližnjih.

Sve nas ispuni životnom radošću,
da te svjedočimo u ljepoti otajstva Crkve, i da ti
– po uzoru i zagovoru Blažene Djevice Marije i sv. Josipa –
služimo u vjernosti i istini, zajedno u Kristu,
koji s tobom u Duhu Svetome živi i kraljuje
u vijeke vjekova. Amen.

Izvori za pripremanje nastavnika (i preporučena literatura):

- Biblija – Stari i Novi zavjet. Zagreb: Kršćanska sadašnjost
- Četvrta Božja zapovijed, u: Katekizam Katoličke Crkve (1994), Zagreb: HBK, 546-557.
- Familiaris consortio. Apostolska pobudnica Ivana Pavla II.
- De Vanna, Umberto (1998), *S adolescentima*. Zagreb: PUP «Kefa»
- Ferrero, Bruno (2011), *Storie bellebuone per la scuola e la catechesi*. Torino: Elledici
- Granic, Isabela i sur. (2006), *The Family Ecology of Adolescence: A Dynamic Systems Perspective on Normative Development*, u: Adams, Gerald i Berzonsky, Michael (ur.) *Handbook of Adolescence*. MA: Blackwell Publishing, 60-91.
- Keresteš, Gordana (2001), *Spol roditelja te dob i spol djeteta kao odrednice roditeljskog ponašanja*, u: *Suvremena psihologija 1-2*. Jastrebarsko: Naklada Slap, 7-24.
- Konvencija o pravima djeteta.
- Mandarić, Valentina (2009), *Mladi – integrirani i(li) marginalizirani*. Zagreb: Glas Koncila.
- Petani, Rosana (2007): *Samoprocjena kompetentnosti roditelja za roditeljsku ulogu i odabir odgojnih postupaka*, u: *Napredak – časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, br. 148 (1). Zagreb: Hrvatsko pedagoško-književni zbor, 5-22.
- Rosić, Vladimir i Zloковиć, Jasminka (2002), *Prinosi obiteljskoj pedagogiji*. Rijeka: Graftrade.
- Shaw, Robert i Wood, Stephanie (2009), *Epidemija popustljivog odgoja*. Zagreb: VBZ
- Smontara, Petar (2010), *Odgoj i poteškoće suvremene obitelji*. Radni list, u: *Lađa*, 5 br. 1, 106-107.
- Valjan, Velimir (2002), *Moral spolnosti, braka i obitelji*. Sarajevo: Svjetlo riječi.
- Venuti, Paola i Giusti, Francesca (1996), *Madre e padre. Scienze dell'evoluzione, antropologia e psicologia delle funzioni parentali*. Firenze: Giunti.

Mogući izvori za pripremanje učenika:

- Gadža, Viktorija i sur. (2008), *Obitelj – temelj čovjekova života*, u: *Odvažni svjedoci*. Vjeronaučni udžbenik za drugi razred srednje škole. Zagreb: KSC, 129-137.
- Čaplar, Dejan, Kustura, Dario i Živković, Ivica (2010), *Brak i obitelj*, u: *Životom darovani*. Udžbenik katoličkoga vjeronauka za 3. razred srednjih škola. Zagreb: KS, 88-93.
- Filipović, Ana Thea i sur. (2009), *Zajedništvom do napretka*, u: *Svjetlom vjere*. Udžbenik katoličkoga vjeronauka za četvrti razred srednjih škola. Zagreb: KS, 148-154.